

PRAŽKA: Těší mě, moc mě těší!

Věra se zdraví s Pražkou, odchází s bubnem vlevo.

PRAŽKA (*posadí se na židli doprostřed*): To byla cesta!

Div nevytřesou z člověka duši.

Marie odejde rychle vpravo.

Tma.

2

Zadní bubny, jeviště se naplní maškarami. Na zadním prospektu je v siluetách vidět vesnici v kopcovité krajině. Maškary okukují jedna druhou a zkoušejí si proní kroky v nezvyklých úborech. Poslední přibíhá Smrták s Husarem, naráží mu ve spěchu husarskou čapku a přepásá ho šavlí. Za nimi dobíhají Maškara s bubnem a Maškara s trubkou. Husar stane uprostřed, vypne se, vytrhne šavli, trubka zavřískne.

HUSAR

Ještě před půlhodinou
jsem neměl do čeho píchnout,
zíval jsem na plnou hubu
v černý hodince nudy,
tupým klackem jsem drnkal
o holý venkovský ploty –
pane, ty hrajou jak harfa:
teď si mávám šavlí a vejskám!

SMRTÁK: Hlavně to neumaž. Dostals to čistý, tak to
v pořádku vrať.

HUSAR:

Kde je únor? Je začátek března,
dva dny se tudy hnal vítr,
odemk ledy a spolykal sních,
načechral nebožku trávu,
v patách za ním jde teplo,
zase tu umírá smrt!

Trubka zavřískne.

SMRTÁK: A na večír si přešleš holínky, rozumíš?
HUSAR:

Jdu jí na pohřeb tančit!
Nejsem vycpanej slamou,
kašlu na hrací strojky,
žádný drátky
nevedou ode mne nikam!

*Trubka zavřískne, Husar vyskočí a „obseká“ se na
díky svých slov šavli.*

SMRTÁK: Neblbni pořád s tou šavlí! Je ostrá.
HUSAR:

Těma očima můžu
svlíknout i hada, neujde jim nic!

SMRTÁK: Šetři se, nevyplivni se hned, do půlnoci máš
daleko!

HUSAR:

Poctivý uši – slyším trávu růst
a můžu vám to celý přezpívat:
zelenou písničkou jsem živ!

SMRTÁK: Berte to po pořádku, chalupu po chalupě!
HUSAR:

Je tohle koudel? To jsou pravý svaly
a těmi svaly já se svalím
a zase vstanu: hele, asi tak!

Trubka zavřískne, Husar udělá kotrmelec.

SMRTÁK (*se rozčílí*): Tak ho vidíte, šaška jednoho!
Válí se po zemi!

HUSAR (*omlouvavě*):

Z toho krev neteče, to je básnička.

SMRTÁK (*oprašuje ho*): A kdo tu za všechno ručí? – Já!
A kdo to zaplatí? – Vy ne! Tak se podle toho kou-
kejte chovat. Nebo to sbalím a bude po srandě.

MAŠKARY: Neblázní, Smrtáku.

SMRTÁK (*uklidní se*): Je to, doufám, každému jasný.
Až uvidíte Jindřicha, pošlete ho za mnou, já vám ho
zrychtuju. Ale s tím funusem počkáte na půl šestou,

až zavřu kšeft, o to bych nerad přišel! (*K Husarovi*)
Ty mi za všechno ručíš.

HUSAR: Můžeš se spolehnout, šéfe.

SMRTÁK (*odchází*): A žádný básničky! Nebo – (*Udě-
lá významné gesto a odejde*)

*Bubny zaduní, maskary se staví do špalíru kolmo k ble-
dišti, dělají alej stromů. Husar stojí v popředí, vy-
tasí šavli, trubka zavřískne, v pozadí se objeví Marie.*

HUSAR: Marie, Marie!

Marie se nerozhodně zastaví. Husar volá.

Že jsi taková hezká?

MARIE: Jak to můžete říct?

HUSAR: To my poznáme: sebe po hlase a tebe po krá-
se. Na koho čekáš?

MARIE (*ukáže na špalír*): Tady stávaly topoly.

HUSAR: Teď tu stojíme my. Počkej, až bude léto. Udě-
láme ti chládek, přijdeš?

MARIE: Já nemám čas. A v létě teprve, kdepak!

HUSAR: Tak přijď na jaře. Ukážeme ti, jak se dělají
listy.

MARIE: A vy to víte?

MAŠKARY: My to nevíme, my to děláme.

*Zvednou paže se zatátými pěstmi, kolébají se v bocích,
pohybují pažemi a předloktím, otvírají dlaně, vlní
chvějivě prsty, bubny duní.*

MARIE (*ve smíchu*): Že vás to nemrzí, tak brzy!

HUSAR: V dubnu s tím začneme doopravdy.

MARIE (*přiblíží se k nim*): Tady je to smutný. Ani pták
tady nepípane.

HUSAR: Chceš slyšet vrány? (*Tleskne do dlaní*) Kšá!

*Maskary začínou mávat pažemi, zaplní celé jeviště,
ozve se mohutné krákorání vran.*

MARIE (*se dívá vzbůru*): Panebože, těch je! Úplně za-
kryjou nebe. Kde se tu vzaly?

HUSAR: Letí na funus. Dodejchává zima!

Maskary se utiší, staví se znovu do špalíru.

MARIE: Už mi nic neukazujte. (*Jde do popředí špalírem maškar*)

HUSAR: Za tebou by nás šlo, celý stromořadí.

MAŠKARY: Ta se točí po jiným stromě!

MARIE (*vyndá z kapsy jablko, podává je Husarovi*):
Jděte už. Nechcete jabko?

MAŠKARY (*bonem zvedají ruce, dělají stromy*): My
jsme topoly, nejíme jabka. My jenom rostem, až do
nebe.

MARIE: Co teď budete dělat?

HUSAR: Chodit po vsi. Za tebou taky přijdem.

MARIE: Tak přijďte. Zametu zápraží a hodím tam
smrkový chvojí, to krásně voní. Ale mám ráda veselo,
bez veselí mi nechoďte.

HLAS (*z pozadí*): Marie, haló, Marie!

HUSAR: Někdo tě volá.

MARIE (*podlebně zmatku*): Já se s ním nechci potkat!

HUSAR: Uděláme ti stromy, tak hustý, aby za tebou
nemohl!

*Maškary se staví do špalíru, tentokrát užšího, zvedají
ruce. Husar stane za Marii s tasenou šavlí.*

RAFAEL (*objeví se v pozadí, stoupá na špičky*): Jsi to
ty? Jsi to ty!

HUSAR: Radši si ji pořádně prohlídni.

RAFAEL (*zastaví se před špalírem*): Proč stojíš u toho
roští?

MAŠKARY (*zabučí*): Jsme rošťáci, huuú!

RAFAEL: Jdu zrovna od autobusu – Marie!

*Vstoupí nedivověřivě do špalíru, pak přidá do kroku,
ale maškary náhle spustí ruce a zatarasí mu cestu. Ma-
rie se dá do smíchu.*

Ať toho nechají, tebe poslechnou spíš!

MARIE: Jak mě může strom poslechnout? Ten si dělá
co chce, dokud ho nepodříznou.

RAFAEL: To jsou u tebe stromy?

MARIE: Vy z města taky nic neznáte.

RAFAEL: Chci s tebou mluvit –

MARIE: Tak mluv.

Maškary začnou bučet.

RAFAEL: Ať mi do toho nebzucej!

MARIE: Copak les bzučí? Les šumí.

*Maškary přidají, stoupají na špičky, zvedají ruce, na-
podobují vichřici.*

RAFAEL (*tobo využije, chce uniknout, ale poslední
maškara mu nastaví nobu, Rafael upadne*): Prevítí
jste, kořeni jste!

HUSAR (*položí mu šavli na šiji*): Ani se nehni!

RAFAEL (*opírá se o ruce*): Já tu pro tebe umřu.

MARIE (*klekne si proti němu*): Tak se mnou chvilinku
mluv.

Maškary s Husarem se rozptýlí po jevišti.

RAFAEL (*obežte se si klekne*): Dostala jsi můj dopis?

MARIE: Nedostala jsem žádnéj.

RAFAEL: Jak je to možný? Já sem jedu jen kvůli tobě.

MARIE: To není pravda.

RAFAEL: A co by mě sem asi táhlo, nevíš?

MARIE: Budete se stěhovat, milostpaní nám psala.

RAFAEL: To je fakt. Ale já jedu za tebou, stejně.

Jedna z maškar napodobí hlas paní Pražky.

HLAS (*z pozadí*): Rafaeli! Rafaeli!

RAFAEL (*trhne sebou*): To je bábina, to je ona!

MARIE: To tvoje andělský jméno!

RAFAEL: Nemůžu za svoje jméno.

MARIE (*zvedá se*): Stejně jsi moula.

RAFAEL (*směje se*): To víš.

MARIE (*stojí proti němu*): Večír je muzika.

RAFAEL: A co děláš teď?

HLAS (*se přiblížil*): Rafaeli! Rafaeli!

RAFAEL (*vyletí*): Do prkynka! Ať ji zadržej!

MARIE (*k maškaram*): Udělejte zase ten les, hodně hus-
tej!

RAFAEL: To ona prokoukne!

HUSAR: Tak uděláme hezkej les, aby vábil. S písničkama a voňavej.
Maškary se rozestoupí v háj, Husar začne brát na okarinu.

RAFAEL: Ty jdeš k muzice? Já s tím nepočítal nic tu na sebe nemám –

HLAS: Rafaeli!

RAFAEL: Škoda. Naučil bych tě twist. Takovej neznáš, kouknil! *(Dělá figury, okarina ho doprovází)*

HLAS: Pojd' mi pomoci s tím kufrem, nebo ho postavím do bláta a bude to!

RAFAEL: Co tomu říkáš? A to se v blátě tancuje blbě!

MARIE: Kam ty na tohle chodíš?

RAFAEL: Vy z venku taky nic neznáte. *(Směje se)*

HLAS: Poslechni, kdo je ti milejší? Já nebo nějaká žába?

MAŠKARY *(konejšivě)*: Fialky, fialky . . .

RAFAEL *(jde do středu, křikne)*: Kdo je u tebe žába?
Maškary ho obstoupí, dvě z nich vlečou z pozadí velký kufr. Marie toho využije, odchází vlevo.

HUSAR: Marie! Může tě zas něco potkat!

MARIE: Tomu se nevyhnu. Sbohem! *(Rychle odejde)*

RAFAEL *(k maškarám)*: Vždyť je prázdněj, vy blázni! Vezem ho na krámy.

MAŠKARY *(pochybovačně)*: Jen aby, jen aby.

HUSAR *(přiblíží se k nim)*: Ten je naditej, pane!
Jedna z maškar začne „jódlovat“.

RAFAEL *(točí se po Marii)*: Mariel!

MAŠKARY *(zastoupily mu cestu)*: Nech na hlavě! Máš tam skřípnutýho tyroláka.

RAFAEL: Já padnu! Tak se dívejte! *(Otevře kufr, vydá banjo a „tyrolský“ klobouk)* To hraje, když na to šáhnu! *(Narazí si klobouk, zvedne kufr, banjo drží nad hlavou, dá se do běhu)*
Maškary běží za ním.

Tma.

3

U paní Pražky. Pokoj je částečně už v dezolátním stavu: obrazy opřené o zdi, svinutý koberec, zapakované i prázdné krabice a bedny. Jenom kout pokoje je v pořádku: šezlonk, křeslo a lampa na stojanu. Na zemi blízko stolku je starý gramofon s troubou. U něho klečí paní Pražka před bromadou knih a rozbaluje balíček, který jí podala Věra.

PRAŽKA: Vy jste zlato! Už bych si nevzpomněla. To je můj květovaný, starý šeredný hadr, ale hřeje to! Věruško, co jsem dlužna? Čekám hosti, předsedu s tajemníkem. Mně už je jedno, komu to prodám. Potřebuju peníz! Vy mi budete chybět, vy už jste mi všechno tak potychovala – Něco vám dám, ať máte památku po mně. *(Jde ke stěně, vezme jeden obraz a obrátí jej lícem k Věře)* Co je na tom?

VĚRA: Náká – náká baletka –

PRAŽKA: Aha, to je Žofi. *(Vezme druhý obraz)* Tenhle je váš.

VĚRA: Milostpaní –

PRAŽKA: Žádné řeči, je váš. Nádherná práce! To kopíroval jeden náš známý podle Rafaelovy Madonny.

VĚRA: Ale jak já k tomu přijdu?

PRAŽKA: Mlčte, udělala jste pro mne dost. A pak, já ten obraz v Praze mít nemůžu, je to religiózní věc.

Tady máte papír a motouz, nemusí každý vidět, co nesete.

VĚRA: To vám děkuju mockrát. *(Klekne si k obrazu a balí jej)*

PRAŽKA: Chtěla jsem vás poprosit, kdybyste měla chvíli zítra po poledni, až mi přijede to auto –

VĚRA: Já bych třeba přišla hned ráno –

PRAŽKA: Byla byste tak hodná? Všecko stejně vzít nemůžu, abych polovičku rozdala – Královi dostanou taky nějakou maličkost. Slíbili mi vajíčka –

VĚRA: Zeptám se Mařenky.

PRAŽKA: A ten Král, je pořád ještě –

VĚRA: Pořád.

PRAŽKA: On na to doplatí. Dneska je nejlepší nic nemít. Nic. Já měla dva domy, a nebudu mít nic. Pražskej jsem darovala státu – a ještě že jsem to udělala, teď už to prej ani nechtějí, to se ví, nabrali si toho a nemůžou to stačit! Nic nechci, nic, mám dva pokoje na Jiřího náměstí, platím si činží a je mi docela fajn, to vám řeknu – no, nebudu vás zdržovat, zítra, Věruško. (Podává jí ruku)

VĚRA (nejistě): Milostpani, chtěla jsem s vámi o něčem mluvit.

PRAŽKA: Ale prosím. Co byste ráda.

VĚRA: To se týká mladého pána.

PRAŽKA: Jakýpak mladý pán, je to usmrkaněj kluk.

Oč jde, Věruško? Proved vám něco?

VĚRA: Milostpani, vy víte, že chodím ke Královům, s Mařenkou jsme skoro kamarádky –

PRAŽKA: Aha. Ale to už je přece v pořádku, není? Nevymejšlejte si romány. Raf má před maturitou –

VĚRA: Já si taky říkám, je mladej, bůhvíkoho potká –

PRAŽKA: No ovšem. Já se tomu děvčeti dívím!

VĚRA: To byste jí křivdila, milostpani.

PRAŽKA: Přece by se Rafael nenechal pobláznit takovou holčičku? To ona má animó na ty moje dva pokoje –

VĚRA: Milostpani! Včera jsem dostala dopis od něho, svěřil mi tam pár řádek pro ni – mám ho u sebe, ten dopis.

PRAŽKA: Klidně mi ho můžete ukázat.

VĚRA (vytáhne dopis z kapsy): Já nevím, je to zalepený – on by mi to neodpustil – je to taková důvěrnost od něho –

Rafael si otevře loktem dveře, v jedné ruce má kufr, v druhé banjo. Pražka vytrhne Věře dopis z ruky.

RAFAEL (zavře dveře nobou): Dobřej večír. Teda odpoledne.

PRAŽKA (schová dopis): Proč mlátíš dveřma, Rafe?

RAFAEL: Mám plný ruce.

PRAŽKA: Myslela jsem, že mi zatopíš, než přijdu.

RAFAEL (zastaví se před Věrou): Byl jsem u vás.

PRAŽKA: Na tebe není spolehnutí. Kde se touláš?

RAFAEL: Honily mne maškary. Můžu za to? (Spustí gramofon) Starej čarlston! Taks ho našla? (K Věře) Zatančujte si se mnou!

VĚRA: Já?

RAFAEL: Bodejt!

PRAŽKA: Nepřeskočilo ti, Rafe?

RAFAEL (vezme Věru za ruce): Máte trému? (Začne tancovat)

VĚRA (zmateně): To nejde, opravdu –

RAFAEL: Tak ne. Já se taky s každým neshodnu! (Zastaví gramofon, vezme kufr) Zapnu ti nahoře kamínka.

PRAŽKA: Buď tak hodnej!

Rafael odejde s kufrem. Pražka rozlepi dopis, čte.

VĚRA (sklesle): Já jsem vám to neměla dávat.

PRAŽKA: A ne. Udělala jste dobře.

VĚRA (vezme si obraz): Děkuju mockrát, milostpani.

PRAŽKA: Není zač.

Věra odchází. Za chvíli se ozvou Rafaelovy kroky, Pražka schová dopis a jde ke bromadě knížek, vejde Rafael, vezme si banjo.

RAFAEL: Vypadla jako cukrář.

PRAŽKA: Jak to mluvíš?

RAFAEL: Jak to vidím.

PRAŽKA: Poslechni, Rafe, co je to s tebou?
RAFAEL: Se mnou? Já nic nepozoruju.
PRAŽKA (*zvedá se*): Ty mě trápíš, Rafe, ty mě trápíš.
(*Ukáže na šezlonk*) Sedni si tady. A nech toho brnkání, měj aspoň trochu slušnosti, ano? (*Sedne si do křesla*)
RAFAEL: Promiň, promiň. (*Odloží banjo, položí se na šezlonk*)
PRAŽKA: A nelehej si, když s tebou mluvím!
RAFAEL (*sedne si*): Můžu si opřít bradu?
PRAŽKA: Přišly na tebe klackovský léta, vid' ? Hoří to s tebou.
RAFAEL: Asi to se mnou hoří.
PRAŽKA: Já se musím zas do té školy vypravit a zpat se –
RAFAEL: Ty si děláš zbytečný starosti. (*Zvedne se, jde ke bromadě knížek*) To taky povezem s sebou?
PRAŽKA (*dívá se po něm*): Ty vypadáš!
Rafael se sbýbne pro nějakou knihu.
Takhle mi do školy chodit nebudeš, to ti říkám!
RAFAEL (*listuje v knížce*): Když chceš, tak nebudu.
PRAŽKA: Víš co to bylo prošení a běhání, aby tě tam vzali, víš dobře, jaký to máš! Z těch lidí, co jsem znala, už skoro nikdo nahoře nesedí –
RAFAEL: Někdo ti něco nakukal, vid' ?
PRAŽKA: Byl jsi moc hodnej, dokud jsi byl dítě –
RAFAEL: A najednou je ze mne mizera a lump!
PRAŽKA: Rafe, my jsme si jednou slíbili, že budem jako dva kamarádi, že si všechno na sebe řeknem –
RAFAEL: Když ono je to někdy těžký, žejo! Takový kamarádi zas nejsme. Jsou věci, který mi nejdu z huby – tedy z úst, no – ty si všechno moc bereš, a to je hrozný!
PRAŽKA: Taky jsem byla mladá, ale člověk musí znát míru, kam až může –
RAFAEL: Jenže na to jsi přišla až pozdějc, ne?

PRAŽKA: Tak mi to řekni.
Rafael mlčí.
Budu úplně klidná, nic ti nebudu vyčítat, to ti slibuju, Rafe.
Rafael mlčí.
Ty jsi zamilovanej, vid' ?
RAFAEL (*zvedne blavu*): Vypadám na to?
PRAŽKA: Jsi zamilovanej, vid' ?
RAFAEL: A když? (*Posadí se*) Ale to není to.
PRAŽKA: Dneska se začíná brzo, je už takovej svět.
Ale aby sis dělal vážnou známost, v tvém věku –
RAFAEL: Nechtěj tolik mý dobro, prosím tě!
PRAŽKA: Jednou mi dáš za pravdu, Rafe. A bude možná už pozdě.
RAFAEL (*vyletí*): Hele, tak já ti něco řeknu, a uvidíme, jak vyletíš.
PRAŽKA: No?
RAFAEL: Já jsem o tom mluvil už v létě, podívej, co kdybych nechal tý školy?
PRAŽKA: Rafe –
RAFAEL: Počkej, nevyskakuj hned. Stejně to dělám jenom že musím, mě to nebaví, já ti stejně dál nepůjdu –
PRAŽKA: Tak dost! To se ani neopovažuj! Takový nápad!
RAFAEL: Jako dva kamarádi, žejo?
PRAŽKA: Rafe, jestli mě máš jen trochu rád, už o tom nemluv!
RAFAEL: To je šílený.
PRAŽKA: Musíš mít přece nějaký – nějaký papíry, ty musíš mít!
RAFAEL: Copak papíry dělají člověka?
PRAŽKA: Nemluv hloupě. Bez papírů skončíš jako nádeník. Půjdeš k lopatě. Každěj trouba si může na tebe houknout. My jsme se narodili a už si nás vážili!

Dneska nikdo moc nemá, proto každéj kouká, aby ne-
čím byl, aby se vyšvihnul!

RAFAEL: Ale to je dost hrozný, ne? Dělat všechno je
kvůli tomu!

PRAŽKA: Jinak to nejde!

RAFAEL (*ubodí knížkou o zem*): Když já, ksakru, ch-
dělat to, co mě těší! Já se nechci vyšvihnout, mně
takhle docela dobře!

PRAŽKA (*sbírá ze země knížku*): Moje knížka! Pro-
mlátíš o zem s mojí knížkou?!

RAFAEL: Takovej škvár.

PRAŽKA: Házet s knížkou, to je barbarství, rozumíš?
Vejdou předseda s tajemníkem.

PŘESEDÁ: Dobrý odpoledne, jsme tady.

PRAŽKA: Čekám vás, pánové – ale jdete do hrozného
nepořádku, to mi musíte prominout.

TAJEMNÍK: Jako při stěhování.

PRAŽKA: Řeknu vám, až se hrozím, kam to všechno slo-
žím, mám dvě místnosti –

PŘESEDÁ (*rozblédne se po místnosti*): No, to bych
probral, milostpani, bejt vámi.

TAJEMNÍK: Jestli je to možné, rád bych to viděl ještě
za světla –

PRAŽKA: Jistě, Rafael vás provede – vem si baterku,
Rafel (*K předsedovi*) Jak jsem vám psala, pane sta-
rosto, vážné zájemce mám, ovšem (*obrací se k tajem-
níkovi*) nikomu jsem napevno neslíbila, máte přece
přednostní právo, to musí každý uznat –
Rafael stane vedle ní s velkou baterkou v ruce.

Tma.

4

*Na zadním prospektu je vesnice z jiného pobledu. Bub-
ny duni, maskary se volně rozestoupí po jevišti, z pozadí
přichází Jindřich se svěřenou blavou, na krku koňský
chomout, jde pomalu.*

HUSAR (*s výčitkou*): Jindřichu, Jindřichu!

MAŠKARY (*tiše*): Aby neutek!

HUSAR: Jako sedlák. Taky už kouká k zemi a nic jiný-
ho nevidí.

MAŠKARY (*obstoupí Jindřicha ze všech stran*): Sehni
se, ať může vítr foukat! Povyskoč, poroste tráva! Za-
vři oči, nebo nevyjdou hvězdy!

Jindřich se zastaví, zvedne blavu.

HUSAR: Stromy jsou žíhaný a nebe je červený. Jablič-
ka zrajou pod zemí. V povětří lítají žáby. Vrabci zo-
bají pod vodou. Kozy běhají pozpátku a listí shazuje
vrby a olše. To se ti nelíbí?

JINDŘICH (*se usměje*): To se mi líbí.

HUSAR: Vloni jsi chodil s námi, měl jsi oči navrch hla-
vy.

MAŠKARY: Letos má taky ránu.

JINDŘICH: To je náš parádní chomout. (*Poskočí, rol-
nička na chomoutu zacinká*)

HUSAR: To je zvláštní mít na krku chomout, když ne-
jsi kůň. Nebo jsi kůň?

JINDŘICH (*zavrtí v údivu blavou*): Vy jste!

HUSAR: Tady máš stáj. (*Přikutáří nízký špalek a vtačí
Jindřicha na něj*) Třeba jsi ušlej. Kde jsi chodil?